

Vækst i Grønland:

Grønlandske børn bliver højere i forhold til tidligere

Gennem generationer har Inuit i Grønland, Canada og Alaska haft en helt speciel kropsbygning i forhold til mænd og kvinder med europæiske rødder. Inuitter blev således lavere end europæere, men vejede det samme.

Sådan er det ikke længere. Det er et af hovedpunkterne i studie gennemført af en forskningsgruppe fra blandt andet Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk, regionshospitalet i Ilulissat, Odense Universitetshospital (OUH) og Statens Institut for Folkesundhed på Syddansk Universitet (SDU).

I alt 279 drenge og piger fra Nuuk og Ilulissat har deltaget i undersøgelsen. I deres sygehusjournaler og sundhedsplejerskejournaler er der fundet målinger af deres højde, vægt og hovedomfang fra fødslen og frem til de blev mellem 6 og 10 år. Disse målinger er blevet brugt til at beregne, hvordan grønlandske børn i gennemsnit vokser fra fødslen og frem til puberteten.

Sammenlignet med danske børns vækst, som senest er blevet undersøgt i 2014, viser det sig, at drenge og piger i Grønland i dag er lige så høje som danske børn, i hvert fald indtil de når puberteten. Og faktisk vejer de mere.

Derfor er der i forbindelse med undersøgelsen af de grønlandske børns højde, vægt og hovedomfang blevet lavet nogle særskilte vækstkurver for både grønlandske drenge og piger. Tidligere har man brugt danske vækstkurver i Grønland, men nu er det altså muligt at supplere med grønlandske vækstkurver.

Vækstkurverne for de grønlandske børn viser, at børnene gennem det første leveår faktisk er længere end danske drenge og piger. Grønlandske børn er store fra fødslen, hvilket tyder på, at noget af forklaringen på det ændrede vækstmønster kan findes i fostertilværelsen.

Det er velkendt, at overvægtige mødre føder store børn, også selv om mødrene ikke selv var store som børn. I undersøgelsen af de 279 grønlandske drenge og piger viste det sig, at en stor del af børnenes mødre faktisk var overvægtige gennem graviditeten. På den anden side røg mange af mødre også. Men selv om mødre, der ryger, ofte føder små børn, tydede det altså her på, at overvægt havde større betydning end rygning for børnenes størrelse i det første leveår.

En anden forklaring på det ændrede vækstmønster er, at mange grønlændere i dag har en eller flere forfædre, som kommer fra Skandinavien. Genetisk ligner grønlændere i stigende grad europæere i forhold til tidligere. Undersøgelser af generne hos grønlændere har vist, at omkring en fjerdedel af generne hos en gennemsnitlig grønlænder i dag kommer fra Skandinavien.

De grønlandske børns nye vækstmønster kan dog ikke udelukkende forklares med gener eller påvirkning i fostertilværelsen. For godt nok er grønlandske børn i dag som udgangspunkt store fra fødslen. Men de fortsætter med at vokse som danske børn gennem hele barndommen.

Flere forhold kan forklare dette.

Først og fremmest er levevilkårene i Grønland, ligesom i mange andre lande, gennem de seneste mange år forbedrede, så børn får en tilstrækkelig sund og nærende kost.

Med til forbedrede levevilkår hører også bedre helbred.

I en tidligere undersøgelse af, hvor hyppigt grønlandske børn går til lægen, samt hvad de fejler, har samme forskningsgruppe vist, at grønlandske børn stort set fejler det samme som børn i Danmark, og at de faktisk går færre gange til lægen end danske børn. Helbredet hos grønlandske drenge og piger er tilsyneladende i dag lige så godt som danske børns, hvis ikke bedre. De har i dag færre af de alvorlige eller kroniske sygdomme som tidligere kunne forklare, at grønlændere ikke blev så høje. Langvarig sygdom som for eksempel tuberkulose kan nemlig medføre, at børn ikke vokser så meget, som de har potentiale til. Men ingen af de 279 undersøgte børn havde kroniske sygdomme, som kunne hæmme den måde, de voksede på.

Af: Marius Kløvgaard, Epilepsiklinikken, Rigshospitalet & Henrik Thybo Christesen, Hans Christian Andersens Børnehospital, Odense Universitets Hospital. Telefon: 29802281

Kilder:

Kløvgaard M, Nielsen NO, Sørensen TL, Bjerregaard P, Olsen BL, Juliusson PB, Roelants M, Christesen HT. Growth of children in Greenland exceeds the World Health Organization growth charts. Acta Paediatr. 2018 Apr 25.

Kløvgaard M, Nielsen NO, Sørensen TL, Bjerregaard P, Olsen BL, Christesen HT. Children in Greenland: Disease patterns and contacts to the health care system. Int J Circumpolar Health 2016, 75

Vækstkurver:

Et eksempel på en vækstkurve kan ses nedenfor. Selve artiklen med vækstkurver for grønlandske børn kan findes på følgende link:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/apa.14369>

Vækstkurverne er på grønlandsk, dansk og engelsk.

Under Supporting Information findes printvenlige versioner af vækstkurverne.

FAKTA:

Universelt vækstmønster

Verdenssundhedsorganisationen, WHO, mener, at alle verdens børn i gennemsnit bør vokse ens, så længe de fødes til tiden af mødre, der ikke ryger, ammes som spædbørn, ikke er kronisk syge og får en tilstrækkelig sund og nærende kost.

Derfor har WHO i 2006 lavet nogle universelle vækstkurver, som skulle kunne bruges overalt i verden til at vurdere, om børn trives og vokser, som de bør.

I 2014 blev der lavet nye vækstkurver for danske børn, som viste, at drenge og piger i Danmark var højere, vejede mere og havde et større hovedomfang sammenlignet med WHO's vækstkurver.

Vækstkurverne for grønlandske børn viser ligeledes, at grønlandske drenge og piger er højere, vejer mere og har et større hovedomfang i forhold til WHO's vækstdata. Bruger læger og sundhedsplejersker udelukkende WHO's vækstkurver, når de undersøger grønlandske børn, risikerer de at overse børn, der ikke bliver så høje, som de kunne, og derfor måske fejler noget, der bør undersøges nærmere.

Denne problemstilling gælder også for danske børn.

